

Efter Konsistoriums Indstilling blev der til 3die Behandling af Finanslovforslaget for 1905—1906 i Folkethinget stillet Forslag om Optagelse paa Universitetets Budget af Udgiftspost 7. r., til en dansk Arkæologs Ophold ved det franske ærkæologiske Insitut i Athen, 1ste Del af en 5aarig Bevilling paa 450 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstidende 1904—1905 Tillæg B. Sp. 827—28 og 949—52. Forslaget bifaldtes af Folkethingets Finansudvalg, vedtoges af Rigsdagen og Beløbet blev optaget paa Finansloven for 1905—1906.

— Angaaende en i Juni 1904 modtagen Skrivelse om Udvexlingsforbindelse med Hensyn til Disputatser m. m. mellem Kjøbenhavns Universitet og Universiteter i Rusland henvises til Beretningen om Universitetsbibliotheket i det følgende.

IX. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Tilkommet Legat ved Universitetet.

I det akademiske Aar 1904—1905 er der tilkommet et nyt Legat: Fru Ellen Salomonsens Boglegat.

Fundatsen for *Fru Ellen Salomonsens Boglegat*, der under 24de November 1905 ad mandatum er forsynet med kgl. Stadfæstelse, er saalydende:

For at bidrage til Forøgelse og Bevarelse af Bogsamlingen ved det af Professoren i almindelig Pathologi bestyrede Universitets-Laboratorium stifter jeg undertegnede, Professor ordinarius ved Kjøbenhavns Universitet, Doctor medicinæ & scientiarum Carl Julius Salomonsen et Legat, som skal bære min Hustrus Navn.

§ 1.

Legatet, der benævnes „Fru Ellen Salomonsens Boglegat“, bestyres af Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet, saaledes at Legatkapitalen, 5000 Kr., der afgives til og forvaltes af Universitetskvæsturen, behandles som en for sig bestaaende selvstændig Formue, men iøvrigt efter de samme Regler, som gjælde for Universitetets andre Legatmidler. Professoren i almindelig Pathologi er Legatets Eforus.

§ 2.

Legatets Renter udbetales hver December Termin til Eforus, der anvender dem til Anskaffelse af Tidsskrifter, Billedværker eller Bøger, som det maatte være ønskeligt at have ved Haanden i et Laboratorium for almindelig Pathologi.

Enhver af de for Legatets Renter indkjøbte Bøger opføres paa en særlig Fortegnelse i eller ved Legatprotokollen og forsynes med en Exlibris, der betegner den som anskaffet for „Fru Ellen Salomonsens Boglegat“.

Hvad der ikke anvendes af Legatets Renter i et Kalenderaar, overføres til Anvendelse i et følgende Aar.

§ 3.

Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse kan Konsistorium efter Indstilling af Eforus — og saa længe jeg lever med mit Samtykke —

vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats, dog saaledes at Legatets Navn og Hovedprincippet for dets Anvendelse ikke forandres.

Kjøbenhavn den 18de April 1905.

Carl Jul. Salomonsen.

2. Forandringer i de fundatsmæssige Bestemmelser for enkelte Legater eller nærmere Regler for disse.

a. *Det Rostgaardske Legat.*

Da der ifølge Indberetning fra Universitetets Kvæstor i Juni Termin 1903 paany paa den ifølge Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af 15de Juli 1858 anlagte Fremvæxtkonto for det Rostgaardske Legat var blevet opsamlet 1000 Kr., af hvilket Beløb Halvdelen ifølge den nævnte Resolution var bleven tillagt Fremvæxtkapitalen, besluttede Konsistorium ved Skrivelse af 17de April 1905, at den anden Halvdel af bemeldte 1000 Kr. henlagdes til den i Fundatsens § 17 omhandlede Afdeling til 2 Stipendier paa Regensen.

b. *Sognepræst Peter Scharlings Legat.*

Efter Indstilling fra Legatets Bestyrelse bifaldt Konsistorium under 12te April 1905, at der af Legatet oprettedes en ny Legatportion paa 200 Kr. til 11te Juni Termin s. A., hvorhos Konsistorium meddelte Legatbestyrelsen Bemyndigelse til at bortgive en ny Portion paa 200 Kr. for Tiden, indtil der indtraadte en ny Vakance, da den efter Legatbestyrelsens Skjøn atter kunde inddrages.

3. Bevillinger eller Undtagelser fra de lov- eller fundatsmæssige Bestemmelser for Legaterne.

a. *Eichels Legat.*

Konsistorium vedtog under 10de Maj 1905, at der i Henhold til § 7 i Legatets Fundats tilstodes Discipel i Flensborg Latinskole Hans Chr. Lindholt en fortsat Understøttelse af 500 Kr., foreløbig for 1 Aar fra 1ste April s. A. at regne med 125 Kr. fjerdingaarlig.

b. *Hurtigkarls Legat.*

I Henhold til Konsistoriums Indstilling bifaldt Ministeriet under 9de Juni 1905, at der — foruden de i Henhold til Ministeriets Resolution af 23de Januar 1900 af det Hurtigkarlske Legat inddragne 4 Stipendieportioner à 124 Kr. aarlig til Tilvejebringelsen af en aarlig Understøttelse paa 496 Kr. (o: 248 Kr. halvaarlig) for Legatstifterens Plejedatters Datter, Frøken Ida Sophie Autzen i St. Louis i Nordamerika — yderligere maatte inddrages 2 Stipendieportioner à 124 Kr., saaledes at den Frøken Autzen tillagte Understøttelse derved blev forhøjet med 124 Kr. halvaarlig til 372 Kr. halvaarlig, første Gang for Halvaaret til 11te Juni Termin 1905.

c. Stampes Legat.

Under 21de Juni 1904 indsendte Konsistorium en Forespørgsel fra Legatets Efor om, hvorledes der skulde forholdes, da den tiltraadte Besidder af Baroniet Stampenborg, der havde Udnævnelsesretten til Legatet, var umyndiggjort. Eforus udtalte, om ikke Uddelingen af Legatet, dersom Stamherren fandtes inhabil hertil, i Analogi med Bestemmelsen i Fundatsens Post 5, jfr. Samling af de for Universitetets Legater gjældende Bestemmelser S. 556, indtil videre kunde overlades til Konsistorium.

I Skrivelse af 12te September 1904 udtalte Ministeriet, at det, da Aarsagen til Umyndiggjørelsen ikke var Defekt i den Paagjældendes mentale Tilstand, ikke fandt, at Uddelingen kunde overlades til Konsistorium, men at Ansøgningerne vilde være at sende til den for Besidderen af Stampenborg beskikkede Værge, overfor hvem han, der for Tiden var paa en længere Rekreatjonsrejse, havde udtalt sine Ønsker om Besættelsen af nævnte Legat.

4. De med Universitetet forbundne Kollegier.

a. Borchs Kollegium.

Efter at Portneren ved Kollegiet havde opsagt sin Plads, udnævnte Konsistorium i Henhold til Eforens Indstilling under 21de September 1904 Betonarbejder *Lars Peter Mortensen* til Portner ved Kollegiet fra 1ste November s. A. — med gjensidig Opsigelsesfrist af et Fjerdingaar før de almindelige Skiftetider (1ste Maj og 1ste November) samt iøvrigt i Henhold til de Bestemmelser, der indeholdes i den af Konsistorium under 15de November 1899 approberede Instrux for Kollegiets Portner.

b. Elers' Kollegium.

Efter Eforens Indstilling meddelte Konsistorium under 13de April 1905 Alumnus paa Kollegiet, Cand. mag. N. N. Tilladelse til at være borte fra Kollegiet i Maanederne April, Maj og Juni s. A., for at han kunde overtage et Vikariat i Tysk og Latin ved Sorø Skole.

— Under 28de Juni 1904 indsendte Konsistorium et af Eforen anbefalet Andragende fra Alumnerne, i hvilket de — næst at oplyse, at Kollegiets Opholdsværelser alle vare forsynede med Kakkellovne af meget gammel Konstruktion, og at disse Ovne derfor havde mange Ulemper, idet de stadig maatte passes, udbredte Kulstøv i høj Grad, meget hurtigt bleve snavsede, ofte maatte repareres paa Grund af Ælde og forbrugte meget Brændsel — anholdt om, at der maatte blive anskaffet 22 nye og tidssvarende Kakkellovne til Kollegiet i Stedet for de gamle. Eforen oplyste, at det til Anskaffelsen af 22 Kakkellovne fornødne Beløb, 1100 Kr., ikke vilde kunne udredes af Kollegiets Midler. Efter Konsistoriums Indstilling blev der paa Finanslovsforslaget for 1905—1906 paa Kommunitetets Budget optaget Forslag om Kakkellovnenes Anskaffelse, jfr. Rigsdagstidende 1904—1905 Sp. 1081—82. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1905—1906.

c. Hassagers Kollegium.

Efter at Konsistorium havde modtaget Indberetning om, at „Hassagers Kollegiums Reservefond“ var voxet til 1050 Kr., vedtog Konsistorium ved Skrivelse af 13de Februar 1905, at fornævnte Reservefonds Renter udbetaltes til Kollegiets Efor til Anvendelse til Bedste for Kollegiet.

d. Valkendorfs Kollegium.

I Anledning af et Andragende fra Alumnerne paa Valkendorfs Kollegium om til Anskaffelsen af et Klaver til Læsestuen at bevilge 600 Kr. dels som kontant Tilskud, dels som rentefrit Laan, subsidiært hele Beløbet som rentefrit Laan, meddelte Konsistorium under 8de December 1904, at det ikke mente at kunne bevilge det ansøgte.

5. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet.

Ved Skrivelser af 10de og 14de November 1904 tilstod Ministeriet to Studenter extraordinære Understøttelser af Kommunitetets Midler af samme Størrelse som den, der tilkommer de ifølge Reglement af 11te Februar § 4 Nr. 2 og Nr. 1 privilegerede færøiske og islandske Studenter, begge fra 1ste September 1904 at regne. Stipendiebestyrelsen og Konsistorium havde anbefalet Andragenderne under Henviſning til de forskjellige Tilfælde, hvor der tidligere var blevet tilstaaet paa Island, Færøerne og Grønland fødte Studenter, der i en eller anden Retning ikke opfyldte Betingelserne i Reglementets § 4 Nr. 1 og 2, lignende Understøttelser, jfr. Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 97, 1890—91 S. 583, 1892—93 S. 77, 1893—94 S. 423, 1894—95 S. 720, 1897—98 S. 721, 1898—99 S. 103, 1899—1900 S. 440, 1900—1901 S. 809 og 1901—1902 S. 101. Stipendiebestyrelsen meddelte med Hensyn til Ansøgerne følgende Oplysninger: *a.* Ansøgeren var født paa Færøerne i 1885, hvor hans Fader var Distriktslæge fra 1880—92, da han paa Grund af Sygdom maatte opgive sit Embede dér; han praktiserede derefter som Læge paa Sjælland indtil 1897, i hvilket Aar han afgik ved Døden. Ansøgeren blev optaget i Herlufsholm Skole i 1896 og dimitteret derfra i 1904 med første Karakter. Moderen havde 2 Sønner og en Indtægt af ca. 1800 Kr. *b.* Ansøgeren var født paa Island i 1884, hvor hans Fader i 19 Aar havde været Sysselmand, før han i 1891 blev Birkedommer paa Fanø, i hvilket Embede han i September 1898 afgik ved Døden. Ansøgeren var dimitteret fra Efterslægtsselskabets Skole i 1904 med første Karakter. Moderen havde en Indtægt af 1200 Kr.

— Under 10de Februar 1905 sendte Regensprovsten en af Regensens Viceinspektør udarbejdet Fortegnelse over de islandske Studenter, der i Tidsrummet 1891—1900 havde nydt Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, med Oplysninger om de af dem tagne Examinere m. m. Af de 87 Studenter, der i Tidsrummet havde nydt Stipendierne, havde 32 fuldendt deres Studier ved Universitetet, 17 studerede endnu her, 29 vare rejste hjem eller andre Steder hen uden Examen, 5 vare døde og om 4 manglede Oplysninger (vistnok alle 4 paa Island).

— Ved Skrivelser af 17de September og 27de December 1904 samt 27de Januar, 17de April, 15de og 20de Juni 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen: en Stud. theol. Fritagelse for at høre Forelæsninger i Efteraarshalvaaret 1904, en Stud. theol. og en Stud. jur. Tilladelse til at indsende Attest for henholdsvis 5 og 3 ugentlige Forelæsningstimer i samme Halvaar, en Stud. jur. Tilladelse til kun at høre 4 Timers ugentlige Forelæsninger i Foraarshalvaaret 1905 samt en Stud. jur. og en Stud. polyt. Fritagelse for at indsende Attest for Forelæsninger i samme Halvaar.

— Under 29de April 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen en Kommunitetsalumnus Tilladelse til at opgive Regensbeneficiet, saaledes at han alene oppebar Kommunitetsstipendiet.

— Ved Skrivelser af 13de September og 11te November 1904 samt 22de Februar 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen 3 Kommunitetsalumnus, der havde studeret henholdsvis Engelsk, Theologi og Polyteknik, Tilladelse til at beholde deres Stipendier, uagtet de nu agtede at studerede henholdsvis Nationaløkonomi, Religionsfilosofi og Matematik.

— I Anledning af Andragender fra Kommunitetsalumnus om Tilladelse til paa Grund af Sygdom midlertidig at opgive Kommunitetsstipendiet med Udsigt til paany at erholde det for den resterende Stipendietid, naar de gjenoptog Studierne her i Staden, meddelte Stipendiebestyrelsen Stud. mag. N. N. og Stud. polyt. N. N. Tilladelse til at opgive Stipendiet i et Aar, henholdsvis fra 1ste September 1904 og 1ste Marts 1905, for at opholde sig i deres Hjem paa Island. Skrivelser af 11te September 1904 og 2den Marts 1905.

— Under 14de November 1904 og 4de Marts 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen Kommunitetsalumnus, Stud. med. N. N. og Stud. jur. N. N. Tilladelse til paa Grund af Sygdom at opholde sig i deres Hjem paa Landet, henholdsvis i 2 à 3 Uger og i 6 Uger.

— Ved Skrivelse af 7de Juni 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen Kommunitetsalumnus, Stud. mag. N. N. Tilladelse til at deltage i Bergens Museums Havundersøgelser fra 8de August til 14de Oktober s. A.

— Under 25de April 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen Kommunitetsalumnus, Stud. theol. N. N. Tilladelse til som Delegeret for Kristelig Forening for unge Mænd at deltage i Verdenskongressen i Paris fra 26de til 30te April s. A.

— Ved Skrivelser af 17de April, 20de og 25de Maj 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen 11 Kommunitetsalumnus Tilladelse til at rejse til deres Hjem paa Island, en den 1ste Maj og de andre i Slutningen af Maj.

— Under 8de Februar og 20de Maj 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen tre Kommunitetsalumnus Tilladelse til at oppebære Kommunitetsstipendiet, medens den ene fra Marts s. A. og de andre i Sommeren s. A. aftjente deres Værnepligt som Underlæger i Hæren.

— Ved Skrivelse af 11te Maj 1905 meddelte Stipendiebestyrelsen Kommunitetsalumnus, Stud. med. N. N., der som Underlæge skulde aftjene sin Værnepligt paa Krydseren Ingolfs Togt til Vestindien fra Oktober s. A. til Marts 1906, Tilladelse til at opgive Stipendiet fra 1ste September 1905, saaledes at han paany indtraadte i Nydelsen fra 1ste Marts 1906.

6. Forøgelse af Kommunitetets Kandidatstipendier.

I Skrivelse af 28de November 1903 til Ministeriet udtalte Konsistorium, at der ved Reglement for Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet af 11te Februar 1848 § 12 af Kommunitetets Midler var normeret „et Beløb af 500 Rdl. aarlig, hvoraf kunne bevilges ekstraordinære Understøttelser paa 100 Rdl., hver Gang for et Aar, til saadanne Kandidater, der have givet fortrinligt Haab om videre Fremgang i Videnskaberne, naar de tillige findes trængende“. Da Antallet af Kandidater, der opfyldte fornævnte Betingelser, stadigt var stigende, navnlig i de senere Aar, havde Konsistorium følt det utilfredsstillende i at maatte undlade at kunne tage Hensyn til i højeste Grad kvalificerede Kandidater, navnlig nu for Tiden, hvor Kandidaterne ofte, naar de havde taget Embedsexmen, stod uden Hjælpemidler, efter at de havde ophørt at nyde Studenterstipendier. Ligeledes havde Konsistorium følt det som en Ulempe, at der, da det til Raadighed staaende Beløb ikke var blevet forhøjet, efter at Anordn. af 25. Juni 1875 angaaende Kvinders Adgang til at erhverve akademisk Borgerret ved Københavns Universitet var traadt i Kraft, ikke havde kunnet tildeles kvindelige Kandidater Understøttelser. Med Hensyn til Stigningen i Kandidaternes Antal oplyste Konsistorium, at i Tidsrummene 1864 til 1873 og i 1893 til 1902 var taget henholdsvis af: den theologiske Embedsexamen 375 og 756, den juridiske Embedsexamen 450 og 636, statsvidenskabelig Examen og national-økonomisk Examen 88 og 74, den lægevidenskabelige Embedsexamen 337 og 690, filologisk-historisk Embedsexamen 39 (i første Tidsrum), Skoleembedsexamen (i sidstnævnte Tidsrum): under det filosofiske Fakultet 193 og under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet 73, Magisterkonferens 55 og 102. En Nedgang i Kandidaternes Antal vilde næppe turde ventes, da Antallet af Studenterne, der i Aarene 1864—73 i Gjennemsnit var ca. 212 (det højeste Antal 239), i Aarene 1893—1902 var steget til i Gjennemsnit at være 391 (det højeste Antal 423). Konsistorium ansaa det derfor i højeste Grad ønskeligt, at Beløbet til Kandidatstipendierne blev forhøjet, saaledes at der aarlig i Stedet for 5 kunde uddeles 10 Portioner.

Paa Finanslovforslaget for 1905—1906 blev der paa Kommunitetets Budget stillet Forslag om Forhøjelse af Udgiftspost 1. d., med 1000 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1904—1905 Tillæg A. Sp. 1075—76. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Forhøjelsen optaget paa Finansloven for 1905—1906.

7. Forhøjelse af det paa Kommunitetets Budget bevilgede Beløb til Rejser i videnskabeligt Øjemed.

I Skrivelse af 19de Juni 1900 indsendte Konsistorium et Andragende til Ministeriet om, at det i fornævnte Øjemed bevilgede Beløb af 7500 Kr. aarlig maatte blive søgt forhøjet med 2500 Kr. til 10000 Kr., jfr. Univ. Aarb. f. 1900—1901 S. 814—15. Paa Finanslovforslaget for 1901—1902 blev paa Kommunitetets Udgiftspost 10 optaget Forslag om Forhøjelsen, jfr. Rigsdagstidende 1900—1901 Tillæg A. Sp. 1177—78; Folkethingets Finansudvalg anbefalede at udstemme den foreslaaede Forhøjelse, jfr.

Rigsdagstidende s. A. Tillæg B. Sp. 355—56 og Folkethingstidende s. A. Sp. 2486.

I Skrivelse af 28de Juni 1904 ansøgte Konsistorium paany om, at ovennævnte Forhøjelse maatte blive bevilget, da Forholdene maatte siges at stille sig ugunstigere end i 1900, eftersom Opholdet i Udlandet var blevet dyrere. En Opgjørelse over Uddelingen i de 10 sidste Finansaar udviste, at en større Understøttelse ikkun var tildelt i forholdsvis faa Tilfælde, og dette havde da i Almindelighed været begrundet i Ansøgnernes særlige Kvalifikationer. Det stigende Antal Ansøgere havde naturligt medført, at Konsistorium havde ønsket at kunne hjælpe saa mange som muligt, selv med mindre Beløb, i Haab om, at de ved andre Legater eller egen Hjælp kunde faa et tilstrækkeligt Beløb, om end til en mindre Rejse end paatænkt. Af Hensyn til det utilfredsstillende i ikke at kunne tildele Ansøgerne et nogenlunde tilstrækkeligt Beløb og i at maatte lade kvalificerede Ansøgere ude af Betragtning anholdt Konsistorium paa det mest indtrængende om fornævnte Forhøjelse af Bevillingen til Rejseunderstøttelser i videnskabeligt Øjemed med Henvisning til sit Andragende af 19de Juni 1900, hvori det oplystes, at det bevilgede Beløb mere og mere viste sig utilstrækkeligt til at fyldestgøre de Krav, der stilledes til det under Hensyn til den voxende Trang til at faa Uddannelse i Udlandet og det stigende Antal af Kandidater, der efterhaanden tog Doktorgraden.

Paa Finanslovforslaget for 1905 - 1906 blev paa Kommunitetets Udgiftspost 10 stillet Forslag om Forhøjelsen, jfr. Rigsdagstidende 1904—1905 Tillæg A. Sp. 1079—80. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen, og Forhøjelsen optaget paa Finansloven for 1905—1906.

8. Rentefrie Laan af Kommunitetets Midler til ubemidlede Studerende.

I Finansaaret 1904—1905 indkom der til Stipendiebestyrelsen 9 Begjæringer om at erholde Laan. Der blev bevilget 4 Studenter Laan, to paa 200 Kr., to paa 100 Kr. og et paa 70 Kr. Udsættelse med Laans Tilbagebetaling blev tilstaaet 6 Studenter.